

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğI (HASUDER) COVID-19 GÖREV GRUBU

GÜNÜN KONUSU:

YENİ KORONAVİRÜS HASTALIğI (COVID-19)

COVID-19 ile ilgili bilgi kaynaklarını okurken ve paylaşırken...

Doküman Dr. Dilek Aslan tarafından 8.5.2020 tarihinde hazırlanmıştır.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) konusunda bilgi eksikliği bütün dünyada önemli bir sorundur. Hastalık; insanlık için “yeni” bir durumdur ve bilinmezleri fazladır. Bu gibi belirsizliklere doğru yanıtlar üretilebilmesi için dünya kamuoyu büyük bir çaba içerisinde. Her gün yüzlerce bilgi kaynağı sanal ortamda paylaşılmaktadır. Paylaşımların bir kısmı teorik bilgilerin öğrenilmesi, bir kısmı da ihtiyaç duyulan uygulamalara ilişkindir. Yüzlerce bilgi kaynağı arasında bilim insanlarının, toplumun doğrulara ulaşması zaman zaman zorlaşabilmektedir. Bu süreci kolaylaştırmak için herhangi bir okuyucu/dinleyici ulaştığı kaynakla ilgili aşağıdaki sorulara yanıt arayabilir:

1. Bilgi kim(ler) tarafından yazılmış/sunulmuştur? (bilim insanları, konunun uzmanları, vb)
2. Bilgi kaynağı güvenilir bir kaynak mıdır? (kamusal, meslek örgütü, ulusal ve uluslararası güvenilir kurumsal yapılar, vb)
3. İçerik kanıta dayalı olarak mı üretilmiştir? (bilimsel kaynak gösterimi, vb)
4. Bilgiler güncel midir? (kaynak paylaşımı, kaynakların güncelliği, vb ayrıntılar)
5. İçerikte etik aēısından herhangi bir sorun var mıdır? (taraf tutma, damgalama, etiketleme, ayrımcılık, kişisel hakların ihlali, çıkar çakişması, reklam kullanımı, vb konular)
6.

Sorular yukarıda yazılanlardan fazla olabilir. Bu ve benzeri soruların tamamına verilen yanıtlarla ilgili olarak bilgi kaynağını inceleyen kişinin zihninde herhangi bir soru işareti olmamalıdır. Bir tek soru işareti bile olduğunda incelenen bilgi kaynağının doğru bilgi kaynağı olamayabileceği unutulmamalıdır.

Toplumda yanlış bilgilerin paylaşılması ve yayılması oldukça fazla sorunu beraberinde getirir. Hastalıktan korunma, tedavi, tedaviye uyum, vb. hizmetler bilgiler doğru olmadığı zaman aksar. Birey ve toplum sağlığı tehlikeye atılır. Bu durum da yeni başka bilimsel, etik, sosyal ve toplumsal sorunları yaratır.

Özetle; bilgileri okurken ve paylaşırken her kesimin/bireyin/kurumun kendisine, çevresine, insanlığa karşı sorumluluğunun farkında olması temel bir başlangıç noktasıdır. Bu farkındalık aslında en önemli kamusal sorumluluklar arasındadır. Birey ve toplum sağlığını riske atacak herhangi bir durum bilimsel, sosyal, toplumsal öğretilerle uyum sağlamaz. Bilim insanları başta olmak üzere toplumdaki bütün bireyler benzer bir yaklaşımı içselleştirmek durumundadırlar. Aksi takdirde “yanlış bilgi salgını” da önüne geçilemez bir hale döneşebilir. Bilim, doğruları kendi doğası içinde her zaman üretmektedir. Doğru bilgileri toplumla paylaşma yol ve yöntemleri de bellidir. Hassasiyete ve özene ihtiyaç bugün her zamankinden daha fazladır.